

II BÖLMƏ

RƏQƏMSAL KİTABXANALARIN FORMALAŞDIRILMASI VƏ İDARƏ OLUNMASI

Moderatorlar: *t.ü.fəls.dok.* Oruc Quliyev,
fil.ü.fəls.dok., dos. Nigar İsmayılova
Katib: Şəbnəm Rüstəmovə

AKADEMİK KİTABXANALARDA PR TEXNOLOGİYALARININ TƏTBİQİ

Ələmdar Qənbər oğlu Bayramov

*Filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent,
BDU İnformasiya və sənəd menecmenti fakültəsinin dekanı
alemdarbayramov@bsu.edu.az*

Açar sözlər: kitabxana, PR texnologiyaları, informasiya xidməti, kitabxanaçı, oxucu, sənəd, informasiya istifadəçisi

Ключевые слова: библиотека, PR-технологии, информационная услуга, библиотекарь, читатель, документ, пользователь информации

Keywords: library, PR technologies, information service, librarian, reader, document, information user

Xülasə: Məqalədə müasir informasiyalaşdırılmış cəmiyyət şəraitində kitabxanaların ictimaiyyətlə əlaqələri məsələləri şərh olunur. Kitabxana şəbəkələri içərisində kompleks elementlərinə görə xüsusilə fərqlənən akademik kitabxanalarda PR texnologiyalarının tətbiqinin bəzi məsələləri təhlilə cəlb edilir.

Резюме: В статье рассматриваются вопросы связей с общественностью библиотек в условиях современного информационного общества. Анализируются некоторые вопросы применения PR-технологий в академических библиотеках, которые особенно отличаются своей комплексностью в библиотечных сетях.

Summary: The article examines the issues of public relations of libraries in the conditions of the modern information society. Some issues of application of PR-technologies in academic libraries, which are especially distinguished by their complexity in library networks are analyzed.

Giriş: Müasir dövrdə informasiya texnologiyalarının sürətli inkişafı, rəqəmsallaşma və istifadəçi davranışlarının dəyişməsi nəticəsində akademik kitabxanaların qarşısında yeni çağırışlar meydana çıxmışdır. Bu çağırışlara cavab olaraq kitabxanaların cəmiyyətlə effektiv kommunikasiya qurmaq, öz fəaliyyətini daha geniş auditoriyaya tanıtmək və istifadəçi bazasını genişləndirmək üçün PR (ictimaiyyətlə əlaqələr) texnologiyalarından istifadəsi zərurətə çevrilmişdir. PR texnologiyaları kitabxanaların nüfuzunun artırılmasında, xidmətlərinin təbliğində və istifadəçi ilə interaktiv əlaqənin qurulmasında mühüm rol oynayır.

Əsas hissə. Akademik kitabxanalar informasiya cəmiyyətinin intellektual təməlini təşkil edən elmi biliklərin yayılmasında və təhsilin inkişafında mühüm funksiyalar yerinə yetirir. Bu vəzifələrin icrası üçün kitabxanaların innovativ yanaşmalara, xüsusilə effektiv PR strategiyalarına ehtiyacı vardır. Aşağıda akademik kitabxanalarda PR texnologiyalarının tətbiq sahələri və üsulları təhlil olunur:

- *Brending və imic formalaşdırılması:* Kitabxananın tanınması və yadda qalması üçün onun adı, loqosu, rəng palitrası və vizual kimliyi sistemli şəkildə formalaşdırılmalıdır [1, s.29]. Akademik mühitdə kitabxananın intellektual nüfuzu onun brendi ilə sıx bağlıdır.

- *Sosial media platformalarının istifadəsi:* “Facebook”, “Instagram”, “Twitter” və “LinkedIn” kimi sosial media kanalları kitabxanaların istifadəçilərlə əlaqə qurması, yenilikləri, tədbirləri və xidmətləri geniş auditoriyaya çatdırması üçün mühüm vasitədir. Sosial şəbəkələr həm də istifadəçilərin rəylərini öyrənmək üçün effektiv alətdir.

- *Tədbir və kampaniyalar:* Kitabxanada keçirilən seminarlar, elmi görüşlər, sərgilər və açıq qapı günləri həm tələbələrin, həm də akademik heyətin marağını cəlb edir [2, s.99]. Bu tədbirlər PR fəaliyyəti baxımından kitabxananın cəmiyyətlə əlaqələrini gücləndirir.

- *İnformasiya materiallarının hazırlanması:* PR texnologiyaları çərçivəsində broşürlər, informasiya bülletenləri, elektron xəbər məktubları və videomateriallar hazırlanaraq universitet icmasına təqdim edilir. Bu vasitələr kitabxana xidmətlərinin funksiyalarını və üstünlüklərini effektiv şəkildə təqdim edir.

- *İnnovativ xidmətlərin təşviqi:* Rəqəmsal kitabxana, elektron kataloq, uzaqdan istifadə və mobil tətbiqlər kimi xidmətlərin istifadəsini təşviq etmək üçün PR vasitələri ilə informasiya yayımı əhəmiyyətli və effektivdir. Bu xidmətlər barədə maarifləndirici kampaniyalar təşkil olunmalıdır.

- *Əlaqələrin idarə olunması və əks əlaqə:* PR fəaliyyəti təkcə məlumatın ötürülməsi ilə deyil, həm də istifadəçilərin fikirlərinin öyrənilməsi və bu fikirlərə cavab verilməsi ilə ölçülür. Geri dönüş sistemlərinin qurulması (sorgular, online formalar, şikayət və təklif qutuları) kitabxananın xidmətlərini təkmilləşdirməyə imkan verir [3, s.103].

- *Kitabxana veb-saytı – rəqəmsal vitrin:* Kitabxananın rəsmi veb-saytı onun əsas informasiya platformasıdır. Sayt vasitəsilə istifadəçilərə elektron kataloq, resurslara çıxış, tədbir elanları və digər xidmətlər təqdim olunur. Məsələn, Bakı Dövlət Universitetinin Elmi Kitabxanası bu məqsədlə “<http://library.bsu.edu.az>” ünvanında fəaliyyət göstərir. Sayt həm informasiya yayımı, həm də istifadəçi ilə interaktiv əlaqə üçün PR texnologiyalarının səmərəli tətbiqi nümunəsidir.

Nəticə: Akademik kitabxanalarda PR texnologiyalarının tətbiqi kitabxananın fəaliyyəti ilə bağlı ictimaiyyətin məlumatlandırılması, istifadəçi bazasının genişləndirilməsi və informasiya xidmətlərinin keyfiyyətinin artırılması baxımından vacibdir. Müasir dövrün tələblərinə uyğun olaraq kitabxanalar yalnız informasiya mərkəzi deyil, həm də sosial və kommunikativ məkan kimi fəaliyyət göstərməlidir. Bu baxımdan PR texnologiyalarının düzgün tətbiqi kitabxana fəaliyyətinin səmərəliliyini artırır və onu rəqəmsal cəmiyyətin tələblərinə uyğunlaşdırır.

Ədəbiyyat

1. *İsmayılov, X.İ.* Kitabxana menecmentinin əsasları. Dərs vəsaiti / X.İ.İsmayılov. – Bakı, 2005. - 199 s.
2. *İsmayılov, X.İ.* Kitabxana işinin təşkili və idarə edilməsi. Dərs vəsaiti / X.İ.İsmayılov. - Bakı: Nurlar, 2010.- 328 s.
3. *İsmayılova, Ə.İ.* Sosial mediada kitabxana səhifələrinin vacib atributları // Kitabxanaşünaslıq və informasiya: elmi-nəzəri və praktiki jurnal.- 2020, №1.- S. 101-105.